

Uredništvo in tiskovnica priredila
2007 S. Lawrence Ave.
133
Office of Publication
2007 South Lawrence Ave.
Telephone, Boothville 1906

XXIV.

Čena lista
je 35.00

Entered as second-class matter January 25, 1914, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 28. novembra (Nov. 28), 1931.

Subscription 30.00
Yearly

STEV.—NUMBER 278

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Rusija pripravlja nov petletni načrt

...prihodnjega petletnega načrta bo, dvigniti življenjski standard ruskega ljudstva. Rusija trguje na nižja kot svetovna povprečja, zato je treba pripravi načrta, ki bo omogočil, da bo v večji meri kot sedaj zadostil svojim potrebam in boljšal življenjske pogoje svojih državljanov. Na temelju bo z novo petletno gradnjo prvo nadstropje nove družbe, katera naj ga delno poplača za napore, žrtvovanje in samozatevanje z dobrinami in ugodnostmi, katerim se mora še danes odreči na račun bodočnosti. Nove industrije mu bodo omogočile, da bo v večji meri kot sedaj zadostil svojim potrebam in boljšal življenjske pogoje svojih državljanov. Za zunanje države je novi petletni načrt največjega pomena v tem, ker predvideva znižanje uvoza. Radi hladnih odnosov kapitalističnih držav, ki meje na bojkot, je Rusija prisiljena postaviti se na lastne noge z lastnimi silami.

Angloška finančna kontrola nad Indijo

Velika Britanija mora zaščititi svoje interese, pravi Hoare
London, 27. nov. — Sir Samuel Hoare, državni tajnik za Indijo, je v svojem govoru na konferenci "okrogle mize" izjavil, da britanska vlada nima namena izročiti kontrole financ in armade indijski postavodaj. "Od prve indijske konference se je marsikaj spremenilo," je dejal Hoare. "Svet je v obsevu finančnega viharja in naša glavna naloga je, zaščititi indijske finance. Britanska vlada sicer želi, da bi imela vseindijsko federacijo čim večje finančne neodvisnosti v njem lastni sferi, toda dokler indijska vlada ne oskrbi zadostnega kapitala, bo morala ostati pod kontrolo nad financami v naših rokah." "Kadar govorimo o zaščiti, ne mislimo s tem blokirati napredka v Indiji. Mi se iskreno trudimo za ustvaritev blistavih pogojev, na katerih mora biti zgrajena stabilnost in prosperiteta Indije."

Mooneyjev shod v Los Angelesu

Sklicujejo ga socialisti ponovno, ker je prejšnjega razbila policija
Los Angeles, Cal. — Ker je policija nedavno razbila protestni shod za Mooneyja in s tem zanikala pravico do svobode govora v tem mestu, je socialistična stranka sklenila obdržati prepričan shod za vsako ceno. Vršil se bo zvečer 4. decembra v Delavskem templu. Nastopili bodo isti govorniki, ki so imeli govoriti na prejšnjem shodu. Glavni namen stranke je konstatirati v ustavi zajamčene pravice do svobode govora in petice vlade proti krivicam. To pravico je uzurpirala policija, ki je zadnje čase preprečevala in razbila že več delavskih shodov. Med govorniki, ki bodo nastopili, je tudi odvetnik Fred Moor, ki je zagovarjal Sacco in Vanzettija.

Edisonov spomenik

Orange, N. J. — Tukajšnja trgovinska zbornica se posvetuje glede zbiranja fonda za spomenik Thomasu A. Edisonu. Fond naj bi dosegel deset milijonov dolarjev.

Pet oseb utonilo

Tyler, Tex., 27. nov. — Pet oseb je včeraj utonilo, ko je avtomobil, v katerem so se vozile, podri ogražo na mostu in padel v vodo ter pokopal žrtve pod seboj.

REKORDNO ŠTEVILO BANČNIH POLOMOV

Več kot petsto bank propadlo v mesecu oktobru
New York. — (FP) — Medtem, ko je časopisje zagotavljalo svoje čitatelje, da se situacija izboljšuje v skladu z ustanovitve kreditne institucije, katero je iniciator predsednik Hoover, in da je nevarnost pred bančnimi polomi minila, je mesec oktober videl rekordno številko polomov. V oktobru je 514 finančnih institucij, katere so imele vlog v vsoti \$566,688,000, zaprlo vrata. Samo v tem mesecu so vlagatelji izgubili dvakrat tako veliko vsoto kot v katerem drugem letu do 1930. L. 1930 je propadlo 1,345 bank, ki so razpolagale s premoženjem \$864,000,000. V prvih desetih mesecih tekočega leta je propadlo 1,753 bank, katerih vloge so znašale \$1,461,852,000. Ta vsota predstavlja večjo izgubo kot so jo vlagatelji utrpeli v štirinajstih letih, od l. 1914 do 1928. Kreditna institucija ni mogla preprečiti bančnih polomov, niti "stajati zmrznjenega premoženja," kot so nekateri napovedali ob rojstvu institucije. Posledica je bilo dvigovanje vlog iz bank. Nekateri vlagatelji hranijo denar doma, dočim so ga drugi vložili v pošto hranilnico. Vlaganje denarja v pošto hranilnico ne škoduje kreditni strukturi, ker ga hranilnica spet vloga v banke, toda denar, ki se hrani doma, zmanjšuje cirkulacijo, izjave, v katerih se je trdilo, da vlada garantira vloge v narodnih bankah, so se izkazale za neresnične, kajti v zadnjih desetih mesecih je propadlo 318 narodnih bank, ki so razpolagale z vlogami v vsoti 367,000,000 dolarjev.

Demokrati zahtevata znižanje carine

Sta za odpokle sedanjega zakona
Washington. — (FP) — Progressivna demokratska senator Costigan iz Colorada in kongresnik Lewis iz Marylenda, sta te dni od Hooverja zahtevala znižanje uvozne carine v svrhu pospešitve mednarodne trgovine. Oba demokrata sta bivala člana zvezne carinske komisije in proti visoki tarifi, kar je bilo odgovorno da ju je bivši predsednik Coolidge izrinil iz komisije. V izjavi pravita, da bosta zahtevala od kongresa, da prekliče klavzulo, ki daje predsedniku moč, da lahko zviša ali zniža carino, in ravno tako tudi odpokle sedanjega zakona. So odgovornost za ta zakon nosijo tudi demokrati, ker so ga pomagali zakoniti. Proti je bila le progresivna frakcija obeh strank.

Zatiranje tiska v Mehiki

Mexico City. — Policijski načelnik je zatri enajst publikacij, ki jih je izdajala opozicijska, na zahtevo generala Callesa, ki faktično kontrolira vlado kot vojni minister in predsednik Mehikiške banke. Tukajšnje časopisje ni objavilo nobene vesti o zatiranju opozicijskega tiska, objavilo pa je poročilo, da so imeli direktorji listov konferenco s policijskim načelnikom. Krožijo tudi vesti, da namerava vlada s silo potlačiti radikalno agitacijo, ki se širi med mehikiškimi delavci.

Padec delavske vlade v Avstraliji

Insurgentni levoga krila so odklonili podporo in s tem pokopali vlado. Nove volitve se bodo vršile 16. decembra
Sydney, Avstralija, 27. nov. — Avstralska delavska vlada, kateri je načeloval premijer J. H. Scullin, je včeraj resignirala na pritisk združene opozicije v parlamentu, ki ji je izrekel nezaupnico. Scullinova vlada je bila na krmilu dve leti. Generalni governer I. A. Isaacs je takoj razpustil parlament in razpisal nove volitve za 16. decembra. Ako bo Scullinova delavska stranka poražena pri volitvah, bo prevzel krmilo vlade J. A. Lyons, voditelj združene avstralske stranke, Stanley M. Bruce, bivši premijer, bo pa postal načelnik finančnega departamenta. John T. Lang, voditelj levih delavske grupe v parlamentu, je umaknil podporo, kar je rezultiralo v demisiji Scullinove vlade.

NEMŠKI FAŠISTI OBDOLEŽENI ZAROTE

Policija zaplenila tajne dokumente v navalih na fašistična stanovanja. Hitlerjevci zanjajo vesti o zaroti
Berlin, 27. nov. — Policija v Darmstadtu je včeraj zaznala, da je zaplenila dokumente veleizdajkega značaja v stanovanjih fašistovskih voditeljev v državi Hesse. To naznanilo je povzročilo velikansko vznemirjenje po vsej Nemčiji, silno opanam; ki je sledilo v Angliji po objavi Zinovjevega pisma. Fašisti pravijo, da so dokumenti ponarejeni in da ni stranka vedela ničesar o njih, dokler ni policija zaznala odkritje. Dokumenti vsebujejo načrt kampanje, ki jo nameravajo fašisti izvajati, ako bodo prišli na krmilo vlade. Načrt predvideva konfiskacijo živih in privatne lastnine, toda nekateri trdijo, da bi se to izvajalo le v primeru, ako bi se komunisti povzpeli do moči in bi fašisti uvideli potrebo take akcije. Nekateri teh dokumentov je izročil policiji dr. Wilhelm Schefer, ki je bil nedavno izvoljen kot fašist za člana postavodaj v državi Hesse. Dr. Schefer, pravijo avtoritete, se je ustrašil posledic in vsled tega izpovedal policiji podrobnosti fašistovskega načrta. Monako, Nemčija, 27. nov. — Vest o odkritju dokumentov o fašistovski zaroti je včeraj dospela v glavni stan Hitlerjeve stranke. Izjava je izjavo, katero je v imenu Hitlerja podal H. Goehring notranjemu ministru in katera naglašala, da se stranka trdno drži legalnih smernic in da so vesti o kakšni zaroti neutemeljene. Izjava vsebuje tudi naznanilo, da fašistična stranka preiskuje darmstadtski slučaj.

Socialisti izvolili tri uradnike

Dobri izgledi za delavsko zmago pri prihodnjih volitvah
Nanty Glo, Pa. — Pri zadnjih volitvah so socialisti v tem mestu izvolili enega koncilmana, mirovnega sodnika in asesorja. Socialistično gibanje je bilo tukaj obnovljeno pred štirimi meseci, pri zadnjih volitvah pa so postali druga stranka. Od 1250 glasov so prejeli 307 glasov in demokrati le 192. V okraju Cambria so pri zadnjih volitvah socialisti prejeli 6751 glasov, od teh 2004 v Johnstownu. Vseh glasov je bilo odanih v okraju 48,034. S povečano agitacijo bi bilo pri prihodnjih volitvah v državno postavodajo mogoče izvoliti v tej okolici več socialističnih poslancev. Največja ovira pa je pomanjkanje sredstev v svrhu agitacije radi velike brezposelnosti med člani in simpatizerji stranke.

Levalova opozicija poražena

Paris, 27. nov. — Zunanjo politiko premijerja Lavalja, ki je bila zadnje dni predmet daljših diskusij in kritiki, je parlament odobril pri trikatnem glasovanju. Opozicija je kritizirala premijerjevo stališče glede vojnih dolgov in razoročitve, katero je zagovarjal na konferenci v Berlinu in Washingtonu. Laval je v odgovoru rekel, da je bil njegov obisk v Washingtonu dobra propaganda za Francijo, ker so se na konferenci s Hooverjem razčistile nekatere nejasnosti v mednarodnih vprašanjih. Fabijski socialisti so komunisti, pravi Shaw
London, 27. nov. — George Bernard Shaw je sinoči rekel na seji društva fabijskih socialistov, da ruski komunizem ni nič drugega kot fabijski socializem, ki ga fabijci uče že 40 let, zato je najbolje, da se fabijci odslej nazivajo komuniste. Ruski komunisti so osvojili naš program, samo našega imena nečejo, mi pa vzemimo v zameno njihovo ime in stvar bo v redu, je dejal Shaw. Jugoslovanska straža je ubila dva Ogra
Budapešta, 27. nov. — Jugoslovanska straža na meji je včeraj ustrelila dva Ogra in s tem povzročila diplomatski incident. Eden ubitih je bil Johann Veres, prominentni veleposelnik. Prvi sneg v Chicagu to jesen
Chicago. — Dne 27. novembra se je pokazal prvi sneg te jeseni v Chicagu. Ze tri dni je mrzlo in mokro vreme po srednjem zapadu. Po napovedi vremenskega biroja ne bo to vreme trajalo dolgo.

Potek obravnave proti rudarjem

Priče pojasnile situacijo, ki je prevladovala med rudarji v okraju Harlan, predno je prišlo do krvavega konflikta
Mount Sterling, Ky., 27. nov. — Priče, ki so dosedaj nastopile na tukajšnjem sodišču, kjer se vrši obravnava proti W. B. Jonesu, bivšemu tajniku krajevne rudarske unije v Evertsu, so v svojih izpovedih orisale položaj rudarjev v okraju Harlan, predno je prišlo do bitke med kompanijskimi stražniki, šerifskimi deputiji in rudarji, v kateri je bilo ubitih pet oseb. To so bile državne priče, ki so izpovedale o rudarskih pohodih, plenitvi trgovin, nasilnih akcijah in strahovladah, podzavestno pa so tudi razkrile temno silko, ki je zasenevala življenje rudarjev in varoke, ki so dovedli do socialnega konflikta. E. B. Childress, superintendent Black Mountain Mining Co., je dejal, da je Jones delal v premogovniku te kompanije od avgusta 1930 do 1. marca t. l., nakar je bil odpuščen. Večje število drugih rudarjev je potem pustilo delo. Jones je 8. aprila organiziral pohod rudarjev. Nekateri teh so bili oboroženi in ko so prišli v bližino premogovnika, so oddali več strelov v vrak. Ko se je začela kuhati revolta, je kompanija odslavila krog petsto delavcev. Društva je nasprotovala Jonesu in njegovi organizaciji in pojačila stražo s oboroženimi šerifskimi deputiji, ko so Jonesovi pristaši zagrozili s pošilgom in razdejanjem premogovnika. Bivši rudar Jim Carwood je izpovedal, da je na shodu, ki se je vršil tri tedne pred bitko v Evertsu, slišal govore, v katerih so govorniki posivali rudarje, naj s orožjem izvojujejo pravico, katero jim zanikajo avtoritete in premogovne kompanije. Do sedaj so bile zaslišane samo priče državnega tožilca, prihodnje dni pa bodo nastopile priče obrambnega komiteja in vse kaže, da proces proti Jonesu in drugim obtoženim rudarjem ne bo tako kmalu končan.

PRODIRANJE KITAJSKIH ČET PROTI SEVERU

Ostre poulične bitke v Tientsinu. — Tujezemne vojaške posadke se pripravljajo na obrambo svojih koncent. Komunikacijske avse med Mukdenom in Tientsinom pretrgane
Tientsin, 27. nov. — Danes zjutraj je prišlo do vroče bitke med japonskimi in kitajskimi četami v bližini Jaoyangha, ki leži med mestoma Hainmin in Kowpangtze. Rezultat bitke ni znan. Tokio, 27. nov. — Komandant japonske posadke v Tientsinu je danes zjutraj poslal ultimatum, zahtevajoč, da Kitajci v prihodnjih 36 urah umaknejo svoje vojaštvo iz železniške cone. Poročila iz Mukdena se glase, da je kitajska armada v Cincowu pričela prodirati proti severu. Proti nji je bil poslan japonski regiment, ki je bil nastavljen v Mukdenu. Druga vest javlja, da so kitajske čete razdelele del proge Peiping-Mukden železnice, ki je bila zgrajena s angleškim kapitalom. Železnica, telefonika in telegrafika svezna med Tientsinom in Mukdenom je bila pretrgana. Tokio, 27. sept. — Srdita bitka med kitajskimi in japonskimi vojaštvom v tem mestu se še vedno nadaljuje, kot je rasvidno iz uradnih poročil, ki so dospela semkaj. Bitka se je pričela sinoči, ko je kitajska lahka artilerija obnovila bombardiranje japonskega distrikta. Po večerih se soditi, da je situacija zelo resna in bojasi obstoja, da se bodo v konflikt zapletle inosemške države, med temi Velika Britanija, Francija, Italija in Združene države. Zaustopniki teh držav so se obrnili na poveljništvo japonske posadke in se odločili za skupno akcijo v obrambo inosemških koncent. Italijanska posadka je stopila v akcijo, ko so Kitajci pričeli bombardirati italijansko koncent. slijsko osemle. Vesti iz japonskega vira dalje javljajo, da je maršal Čang Hsueh-liang, odstavljeni governer Mandžurije, odredil ofenzivo proti japonskim militarističnim silam, ki so okupirale Mukden. Njegova armada se zbira v Cincowu in vest o ofenzivi je prišla v istem času kot poročila o izbruhih sovražnosti med Japonci in Kitajci v Tientsinu.

Napredek socialističnih glasov v Virginiji

Richmond, Va. — V okrajih, kjer je socialistična stranka imela svoje kandidate pri zadnjih volitvah, je bilo 16% od vseh glasov oddanih za njeno listo, pri volitvah pred enim letom pa le 4%. V kampanji je stranka pridobila tudi 150 članov. V enem letu je njeno članstvo naraslo od 50 na 400. Socialisti so v tem mestu organizirali tudi svet brezposelnih, ki je aktiven v kampanji za direktno podporo in socialno zakonodajo. Policaji obtoženi kršitve prohibicije
Birmingham, Ala., 27. nov. — Pet bivših policajev, od katerih je bil eden policijski načelnik v Phoenix Cityju, in sedem drugih je bilo obtoženih na tukajšnjem federalnem sodišču kršitve prohibicije. To bo ena največja obravnava radi kršitve suhaškega zakona v tej državi. Brezposelnost v Franciji narasla
Washington. — Najnovejše poročilo trgovinskemu departamentu iz Francije pravi, da se brezposelnost stalno večja kljub odhajanju inozemskih delavcev. Časopisne vesti cenijo število brezposelnih na milijon.

Predsednik Hoover je nedavno povabil skupino fudbalskih igralcev, da so igrali na trtah pred Belo hišo. Hoover se je pri tem zabaval kot otrok. Problem brezposelnosti mu ni delal nobene preglednice.

V boju za kruh

Za Prosveto spisal Nace Mihevc

"Ben, ben, dajte 25 krajcarjev, pa boste šla v neki hotel posoda pomivat."

"Nimam, gospa. Brez belca sem. Od večeraj opoldne nisem zaužila še nič toplega. Nazadnje sem se najedla v bolnici. Vam bom pozneje plačala, ko bom zaslužila."

"Potem ga ni nič služba. Na upanje ne dajem služba. Adio!"

Primčevka, ki je stala z Lenčko v ozadju, se je nemirno zganila in stopila k mizi.

"Signora Margareta, jaz plačam za to ženako. Tu imate pet in dvajset krajcarjev, pa ji dajte nakaznico za službo."

"O, bravo, signora!"

"Bog vam povrni, gospa!" se je ginjeno zahvalila neznanica, nakar je vsa srečna prešla naslov hotela, kjer so potrebovali pomivalno posode.

"S čim naj postrežem vam, signora?" se je nato obrnila Margareta z vljudnim nasmeškom k Primčevki.

"Za tole gospodično bi rada kako primerno službo."

"Služkinja?"

"Da, toda v kako boljše hišo. Dekle je vajeno tudi nekoliko šivanja."

S strokovnjaškim pogledom je premirila signora Margareta Lenčko od vrha do tal in zadovoljno pokimala.

"Amerikanska Consulo rabi služkinja. Hočete?"

"Ugledna hiša, Lenčka, kar sprejmite!"

"Prosim," je odvrnila Lenčka.

V trenutku je napisala posredovalka nakaznico in računala samo eno krono avstr. valjave.

"Boljša služba, računam več," je pojasnevala z nasmeškom prefrigana Margareta. Primčevka je plačala tudi za Lenčko, nakar sta šli.

"Glejte, Lenčka, srečo imava! Bog ve, če bi zvitja posredovalka ne hranila te službe še za ugodnejšo priliko, ker bi dobila zanjo nemara trikrat toliko. Poznam jo, Margareto, in ona pozna mene. Naše žensko društvo "Proletarka" ji je že prav energično stopala na prste, ker se je bavila signora Margareta včasih tudi z nečednimi posli. Skrivaj je dala kaksi brezposelni siroti celo nakaznico za—v javno hišo, kjer izgubljene ženske prodajajo razuzdanim moškim ljubezen. To pa je po postavi strogo prepovedano in signora Margareta to dobro ve."

"V javno hišo?" se je čudila Lenčka.

"V javno hišo, Lenčka, pomnite, da živite sedaj v zastrupljenem ozračju mesta. Ščasnoma boste zvedeli še marsikaj, kar naj vam bo v svari in zgled, kam zabredejo pokvarjene ženske. Največji nevarnosti pogube pa so izpostavljena baš mlada, nezkušena dekleta, ki pridejo v mesto, kakat zaslužka. Med služkinjami je največ nezakonahkih mater, ki ostanejo radi svoje nosrčne lahkomišelnosti in še bolj radi zaupljive nezkušene zasnovane do smrti. Koliko se jih radi obupa vda razuzdanemu življenju in postanejo navadne cestne vlačuge. Koliko jih tudi je, ki si vzamejo življenje, ko spoznajo, da so bile opeharjene za svojo mladost in srečo. Zato, Lenčka, ni večjega zaklada za žensko, kot čisto, neomadeževano arce, pridne in poštene roke ter zdravje."

Lenčki so segale te besede v dno duše. Primčevka se ji je zdelo njen angel varuh.

X.

Lenčka v službi

Primčevka in Lenčka sta potrkali na stanovanje ameriškega konzula Bostona. Odpirat jima je prišla mlada blondolčna gospa. Radovedno je uprla v, neznaniki svoje velike, tem-

ne oči in ju v italijanščini vprašala, česa želite.

Primčevka je pojasnila, da je milostljivi gospej konzulovi pripeljala novo služkinjo ter ji predstavila Lenčko. Gospa se je namehnila in z vidnim zadovoljstvom motrila Lenčko. Vprašala jo je, če govori italijanško. Primčevka je povedala, da Lenčka razen slovenščine ni zmožna nobenega jezika.

"Nič zato. Bova po hrvaško kramljali!" je dejala konzulica hrvaško ter povabila obe, naj vstopita.

Lenčki je bilo, kot da je prišla v cerkev, ko je stopila v razkošno opremljeno konzulovo stanovanje. V sprejemni sobi jima je konzulica odkazala prostor in se jima vsedla nasproti. Nato se je jela zanimati, od kod je Lenčka doma, kdo so njeni starši, ali je že bila kje v službi itd. Naposled je dejala:

"Videti je, da ste pošteno dekle. Kar več ste mi. Pri nas ne boste imeli ravno preveč dela. Pospravljali boste štiri sobe, pomagali kuharici in hodili z otrokoma na sprehod, kadar ju sama ne bom utegnila spremljati. Hrano in stanovanje, se razume, boste imeli pri nas. Zastran plače pa se bomo še dogovorili, ko pride moj soproj iz urada."

Primčevka jo je gospej še vljudno priporočila, nato pa se je poslovila in šla.

Tesen občutek je občel Lenčko, ko je Primčevka zaprla vrata za seboj. Ljubeznjiva gospa je menda to opazila, zakaj pristopila je k Lenčki in vprašala:

"Ali je gospa, s katero ste prišli, vaša sorodnica?"

"Ne, dobrotnica moja je in pri njih..."

Lenčka bi bila kmalu izdala že prvo uro novi gospodinji svojo srčno skrivnost. Močno je zardela, česar konzulova soproga ni prezrla.

"Ali niste nameravali še nekaj povedati? Morete mi zaupati vse in sploh ne želim, da bi imeli pred menoj kake skrivnosti."

In Lenčka ji je odkritosrčno zaupala svojo in Jožetovo zgodbo.

"Vse kaže, da ne boste dolgo pri nas, če se nameravate s fantom poročiti," je smeje menila gospa, ko je Lenčka končala.

"Zal, da sva sedaj bolj oddaljena od svojega cilja kot pred mojim prihodom v Trst," je vzdihnila Lenčka.

"Kako to?" je zanimalo zgovorno gospo, ki ji je očividno ugajalo kramljati z novo služkinjo.

"Oba sva brez sredstev. Dolgotrajna bolezen je mojemu zaročencu pobrala vse prihranke. Začeti bo moral znova, a pri taki nizki plači ne bo mogel veliko prihraniti."

"S pridnostjo in varčnostjo bosta gotovo dosegla svoj cilj morda prej, preden se nadejata," je tolažila konzulica.

Lenčka se je v službi kmalu vdomačila. Živela je tisto preprosto skromno in tiho življenje služkinji, ki so vavene samo obogati in sreči gospodi ter njenim neštetim kapricam. Lenčkina gospodinja je bila plemenita žena, ki je izhajala iz neke stare hrvaške plemiške rodbine. Bila je vzorna mati svojima otrokoma, desetletnemu dečku in dve leti mlajši deklici, ki so ju vzgajali deloma v duhu starih aristokratskih tradicij, deloma po načelih svobodoljubne mladinske vzgoje, ki je v navadi v domovini konzulovi. Konzul Boston je bil tipičen Amerikanec, vaje diplomat finih manir, redkobeden, skoraj zamišljen, a v občevanju veder in prijezen. Z njegovo osebo je imela Lenčka le toliko stikov, kolikor je to zahtevala njena dolžnost. Vendar je konzul občeval z njo enako vljudno kot z gosti, ki so prihajali zelo pogosto na obisk. Bil je moč pristan demokratične vzgoje.

(Dalje prihodnjik.)

Oboje je imelo svoje poslušalce. Vsakih toliko dni sta prihla Span Gould ali Bursay in si izbrala svojo najljubšo ploščo, ki sta jo ponavljala brez konca. "Zvonov iz Sv. Marije" ne bom tako zlahka pozabil. Ker je bila moja delovna miza zraven, sem imel občutke obupanega u-bežnika, ki si zaman prizadeva u-teči znozelemu pevcu.

Preko oceana in ledovja je prihajala civilizacija do nas. Marsikdo je stal ob zvočniku, ko je Vaughan zvedel za smrt svojega brata. Nekdo je hotel prekiniti sprejem, a je bilo pre-pozno. Celo borzni polom smo občutili v Mali Ameriki (Byrdovem taborišču ob južnem tečaju). Smith, ki smo ga imenovali mojstra južnih finančnikov, je čul, kako so padale akcije in se je krčevito trudil, da bi poučil svojega zastopnika. Mr-ke in žalostne so bile noči, kadar Masonu ali Petersenu ni uspe-lo, da bi ujela kurze. Sprejemali smo dnevno tudi poročila nekega newyorškega lista.

Če so vse druge zabave odpovedale, je pomagal "Pestri oder", ki je z močjo nadomestoval, kar je manjkalo lepoti. Crockett, Goodale, Ferry in Bubbler so nastopali kot zbor; ob-lečeni in krilja iz servet in z lasuljami iz zadnjega prediva, so kazali volneno in nič preveč čisto spodnje perilo. Humor brez rdečega svinčnika se ni ustrašil ničesar. Da-li so bile predstave kdaj drugod sprejete s takšno razposajenostjo in hvaležnostjo kakor na najglobljem jugu, bi dvoril. Posebnosti tovariljev in dogodil v Mali Ameriki so rabili kot tarča dovtil-pom. Samo ob sebi umevno, da smo uganjali potegavščine, kjer smo mogli. Kmalu po prihodu se je odprla ledena razpoka ne-daleč od hiš, ki sta se ji pridru-žili še ena na vzhodu, druga na zapadu, tako da je bilo videti, kakor da bomo izrezani iz le-dene celote. Mnogi so menili, da smo na premikajočem se le-deniku, ki raspada končno v plavajoče otoke. Nekega jutra ob 4. in pri 40. stop. mrza je Demas nenadoma zavpil: "Le-dena pregraja se lomil!" Tisti, ki so vstali najbolj pozno, so bili prvi na nogah. Previdnejši so segli po oblekah, a večina ni segla nikamor, temveč je silila k vratom. Hanson je hitro zgrabil nosljivo radiosaparaturu in orodje, da bi mogel zvati na pomoč. Zunanje je bilo vse tiho in nespremenjeno. Sklepetajoč z zobmi od mrza in besni smo zlezli v postelje. Demas ni tri noči zataniil očesa, ker se je bal osvete.

Božansko je bilo tudi, kadar je Russell Owen imel nočno stražo. Ko je ogenj v kuhinji ugasnil, so se splazili nekateri iz norveške hiše sem in privezali vrečo za premog nad dimnik. Zjutraj so se skrili na hodniku, da bi opazovali Russella, kako neti ogenj. Bilo je pe-klenko mrzlo. Drgetajoč je stal ob ognjišču, cepil drva, jih tlačil noter in prižgal žveplen-ko. Najprvo je zaprsketal vesel ogenj. Potem pa se je začelo grozovito kaditi. Težki oblaki so splavali do stropa, potem pa so se spustili kakor za-stor navzdol. Moške v najvišjih kajah so se zbudili in pijuvali na pretege, oni v nižjih kajah so jim sledili. Kletvice in naj-bolj neprijazni nasveti so deže-vali na nesrečnega nočnega stražarja, ki je poskušal s tr-masto pečjo vse mogoče. Pa ni hotela vleči. Moške z močno voljo so planili s postelj, da bi pomagali. Med tem so prislušk-ovali zlikovci ob vratih in se

božansko zabavali nad ropotom obupa v notranjosti. Že je ho-telo vse iz sobe, ko je iskra za-žgala vrečo in se je vse urav-nalo. Prisege za maščevanje so zaključile zadevo.

"Živi mrlči" se organizirajo "Žive mrlče" imenujejo v Nemčiji tiste ljudi, ki so od so-dišč po vseh paragrafih progla-šeni za mrtve, čeprav še žive. Takih ljudi živi še dandanes — po svetovni vojni jako mnogo. Eni so se naselili bogveje, po-tem ko so prišli v ujetništvo, drugi pa hodijo po svetu iz kra-ja v kraj in se za svoj dom sploh ne zmenijo več.

Takim ljudem se pa pripete včasih prav zanimive stvari. V Nemčiji živi sedaj neki Schulze, ki je moral v začetku vojne k mornarici. Nekaj časa je bil v službi v Hamburgu, potem so-pet v Bremenu itd. Povsod pa se je bil "zaročil" s kakšno žen-ako, dokler ni izgubil nemano kam. Ker je dolgo ni bilo, o njem nikakega glasu, se je večina nje-govih nevest poročilo z drugimi možmi, ena pa se je le obrnila na sodišče, naj ga proglasi za

CIGARETE SO POPULARNE V AVSTRIJI

Cigarete izdelane iz ameriškega produkta so zelo popularne v Avstriji, po poročilu, ki ga je nedavno izdal državni oddelek za trgovino. Izdelovanje ciga-ret je pod državno kontrolo pod Avstrijsko tobačno re-žo, ki je državni monopol. Pro-daja dvoje vrste Regie znaka, narejene po načinu ameriških cigaret, je značala okrog pet mi-lijonov v preteklem letu, kot Regie statistika izkazuje, med tem ko so milijone ameriških cigaret im-portirali. V Združenih državah ameriških je izdelovanje ciga-ret prepušeno privatni inicija-tivi in pod njeno stimulacijo se razvijajo moderne metode; kot naprimer ekakusivno Lucky Strike opečevalni proces vtev-šil uporablanje ultra vijioletnih žarkov za odpravo nekih ostrih žgočih naravnih okusov, ki se nahajajo v vsakem listu tobaka. Ameriško tobačno listje je pri-šlo v Avstrijo, prodaja tega je znašala 1.831 metričnih ton v letu 1930, če primerjamo 1.432 metričnih ton v letu 1929. Im-portiranje tobačnega listja kot se poroča precej narašča tudi v tem letu.—(Adv.)

mrtevga. Sodišče je prošnji ugo-dilo, objavilo je v uradnih listih predpisane pizve, a ker se Schulze ni oglasil, so ga končno pro-glasili za mrtvega.

Schulze pa se je nedavno vrnil domov in ko je stal zaradi neke-ga pretepa pred sodiščem, je na svoje veliko začudenje zvedel, da je že mrtve! To je pa moža ta-

ko razjezilo, da je zagra-nik na sodnikovi mizi in spise, kjer je stalo, da lič...

Schulze je moral nato ti svojo disciplinarno ka-ri vi mrtveci" v Nemčiji pa je sedaj svojo organizac-rambo svojih življenja vic.

ZNIŽANE CENE ZA TJA IN NAZAJ Do Ljubljane
IN NAZAJ PREKO HAMBURGA
\$174.00 V TRETJEM RAZREDU
(U. S. davak posebej)
Ta cena je zdaj voljajna na vseh naših paritkih!
Za podrobnosti vprašajte lokalne agente ali
Hamburg-American Line
177 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

Mestna hranilnica ljubljanska
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3
je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji
IMA VLOG NAD 430.000.000 DIN.
Za vse vloge jamči mesto Ljubljana z vsem svojimi premoženjem in z davčno močjo.
Vloge se sprejemajo na knjižice in na tekoči računi.
Naložbe proti odpovedi se obrestujejo po dogovoru najbolj ugodno.
Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica.
Rojaki, ki hoče ne nalagati svoj denar v stari domobranstvu, obrnite se na Mestno hranilnico ljubljansko! Denar vam pošlji po vsaki banki, hranilnici pa pošlji, po kateri vam je najugodnejše, kdaj in koliko. Napišite tudi natančen naslov, da vam more hranilnica odgovoriti.

POSEBEN BOŽIČNI IZLET V JUGOSLAVIJO (Preko Cherbourga)
na dveh velikih Cunardovih ekspresnih parnikih
AQUITTANIA — 4. DECEMBRA
pod osebnim vodstvom Mr. J. J. Vodaka
BERENGARIA — 11. DECEMBRA
pod osebnim vodstvom Mr. A. Markus-a
Potniki tretjega razreda se bodo posluževali na teh parnikih prvovrstnega hranečnega in pitnega razreda brez dodatnih stroškov. Spremljevalci bodo skrbili za udobnost potnikov na parniku in na postaji, ki jih bodo odvisli, kamor so namenjeni.
Zajamčite si takoj prostore.
Vprašajte vašega lokalnega agenta ali
CUNARD LINE
346 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

V najsamotnejšem koncu sveta

Admiral Byrd poroča o doživljanju svoje ekspedicije na južnem tečaju

Admiral Byrd, vodja ameriške letalske ekspedicije na južni tečaj, je izdal novo knjigo o tej ekspediciji pod naslovom: "Letalci nad šesto celino sveta". Iz te knjige posnemamo naslednji zanimivi odlomek:

Mnogo zabave, pa tudi mnogo jeze so nam prirajali mladi psi, ki so prosto tekali po taborišču in se hranili z grizljaji, ki smo jim jih metali pod zobe. Prenajali so najnižje mrazotne stopinje, ne da bi jim škodovalo. Psica Amy je nekoč vrgla pet mladčev, ko je kazal toplome 55 stopinj pod ničlo. Goodale jim je podložil slame, ki pa je bila vedno vlažna zaradi njihovega dihanja. Da bi jim bilo toplejše, jih je Goodale vzel v svojo kočjo, od koder pa jih je odnesla samica ob prvi priliki. Ko je pozneje poskušal, da jih odvadi z ovsenim zdrobom, so tega prezirali in so rajši začeli kar z smrznjenim tjunovim mesom. Nekoliko tednov pozneje so se še pridružili divji tolpi svoje vrste in so dorasli

za največje in najmočnejše eksemplarje. Pri vsem tem so ostali prijazna bitja. Če sem se šetal in sem zavpil "Haloi!" — so pritekli in me spremljali do zaliva.

Poleg dela nam je krajšala čas igra, celo poker, čeprav je izgubil denar vsakršno vrednost. Nikomur ni padlo na um, da bi igral za denar. Nadomestilo se ga veliko dragocenejše cigarete. Ko so proti koncu zime tobačne zaloge pohajale, so igralci dobivali divje obraze, kakor da gre za Morganove milijone. Nazadnje so dobitniki razdelili svoj plen, da se je mogla igra nadaljevati. Tudi bridge je bil zelo priljubljen.

Telovadna "dvorana" globoka smežna jama s streho iz jadrovine, je merila kakšnih 7 m. Do deset rednih obiskovalcev si je tu dnevno urilo mišice, ne da bi se ball mrza 45 stopinj pod ničlo. Vsak teden sta imela Strom in Balchen svoj bokarski match.

Ko je postal sprejem proti pomladni boljji, je Masonu in Petersenu uspela zveza s postajami v Wellingtonu, Pittsburgu in Skenectadyju. Prenos je bil večinoma izobren. Tu in tam so bile hude ozračne tu-nje. V sobotah smo ob določeni uri poslušali program, ki je bil prirejen nalašč za nas. Pri

Ako ne ozdravite ZASTONJ

HELENA ZIMANSKA
SVETOVNO NAJSLAVNEJŠA ZELJENČAR-KA POMAGA TROŠERIM Z ZELJČIČI

Čudovito nova znanstvena iznajdba zdravi zastonj, izveščen mednarodni zdravilski znanstvenik, ki so trpeli, so se izdali zdravi. Brez kakršne koli škode, brez kakršne koli bolečine zdravite zastonj ali zastonj, ki so postali bolni, se ozdravijo, ki so postali bolni, se ozdravijo, ki so postali bolni, se ozdravijo.

JELENA ZIMANSKA, 1808 N. Dearborn Ave., Dept. 18, Chicago, Ill. van vsaki lekarni in vsaki trgovini. Če vam ne pridejo do roke, pošljite nam denar in dobili boste 12.00 dolarov. VARNOSTNA ZASTONJ ZASTONJ ali 1.00 dolarov pošljite nam denar in dobili boste 12.00 dolarov. Če vam ne pridejo do roke, pošljite nam denar in dobili boste 12.00 dolarov. Če vam ne pridejo do roke, pošljite nam denar in dobili boste 12.00 dolarov.

BOŽIČNA DENARNA DARILA

MI ZASTOPAMO VSE PAROBRODNE DRUŽBE

za Vaše sorodnike v Jugoslaviji pošljite skoz nas. Naša hitra postrežba, kakor tudi nizke cene vsake posamezne vloge, so vzrok, da se na tisoče Jugoslovancev poslužuje naših letja

BOŽIČNI IZLET
v domovino bodo osebno vodili izkušeni vodniki. Izletniki potovali brezskrbno in udobno, ker vso skrb prevzamemo vse tiste, ki bodo potovali z našim posredovanjem. Glejte, Vi izkoristite prednost tega božičnega izleta, in v ta namen obrnite na

KASPAR AMERICAN STATE BA
1900 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL.